

Lääkehoidon tiedonkulku kotihoidossa ammattilaisten välillä

Marja Vellonen

Ohjaajat: professori Tarja Välimäki, professori Marja Härkänen

Marja Vellonen, väitöskirjatutkija Itä-Suomen yliopisto, TtM, Th, Sh, Lehtori Laurea-ammattikorkeakoulu

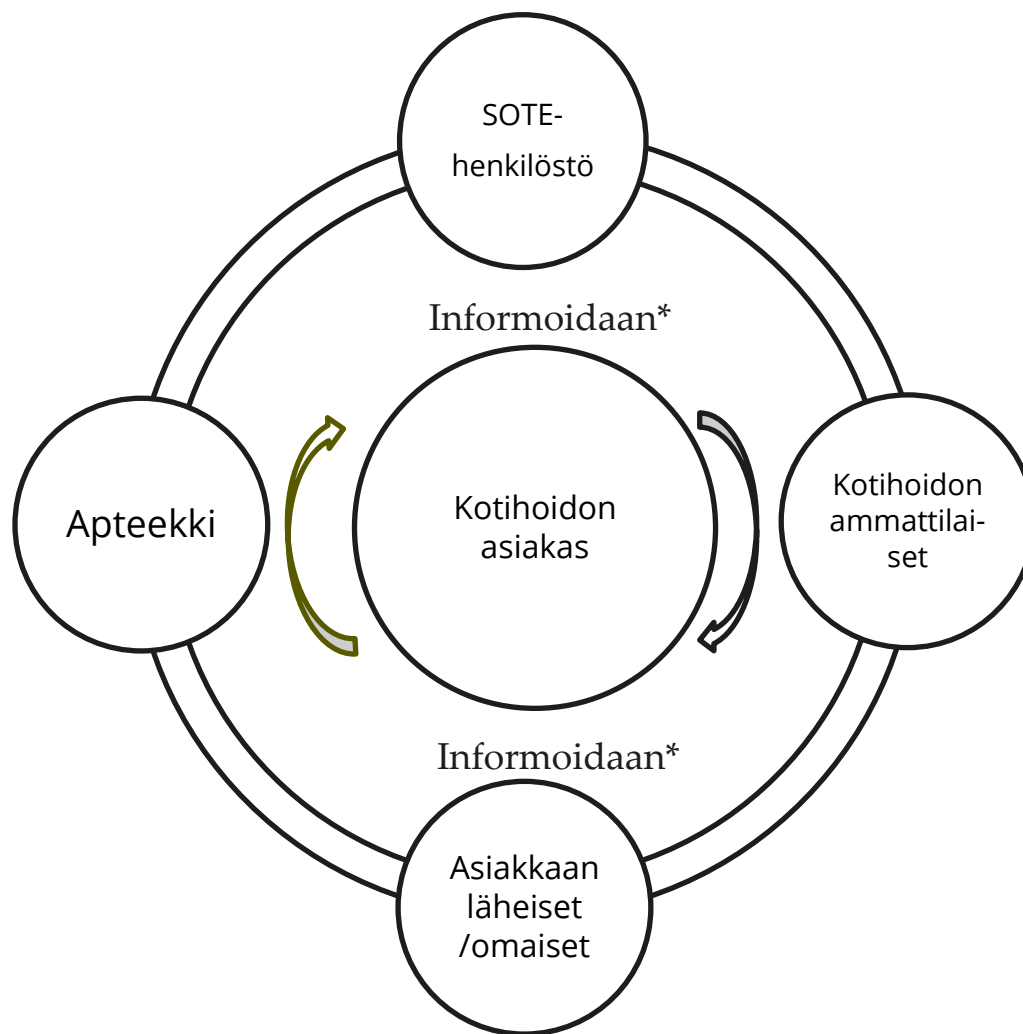
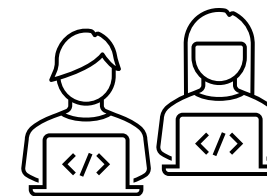
Tarkoitus

- Kuvata lääkehoidon tiedonkulkua terveydenhuollon ammattilaisten, asiakkaan ja läheisten/omaisten välillä kotihoitotyössä
- Kuvata lääkehoidon tiedonkulkuun liittyviä haasteita, niihin myötävaikuttavia tekijöitä ja miten niitä voidaan ennaltaehkäistä

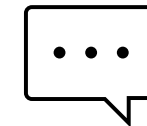
Menetelmät

- Vaaratapahtumailmoitukset liittyen lääkehoidon tiedonkulkuun:
 - Tutkimuksessa analysoitiin yhden Suomen kaupungin HaiPro-raportointijärjestelmään vuosina 2017–2019 terveydenhuollon ammattilaisten raportoimia lääkehoidon tiedonkulkuun liittyviä vaaratapahtumia (n=1027) kotihoidossa sekä kotihoidon ja sairaalan välillä.
 - Analyysi suoritettiin abduktiivisella sisällönanalyysillä.
- Kotihoidon sairaanhoitajien ja esihenkilöiden haastattelut liittyen lääkehoidon tiedonkulun haasteisiin:
 - Tutkimukseen osallistui yhteensä 15 sairaanhoitajaa ja esihenkilöä yhdestä Suomen kaupungista, toteutettiin ryhmähaastatteluna ja yksilöhaastatteluna vuonna 2023
 - Analyysi suoritettiin refleksiivisellä temaattisella analyysillä.

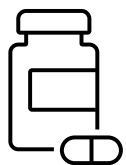
Lääkehoidon tiedonkulku kotihoidossa

*Tiedonkulku tapahtuu puhelimitse, sähköisen potilastietojärjestelmän kautta

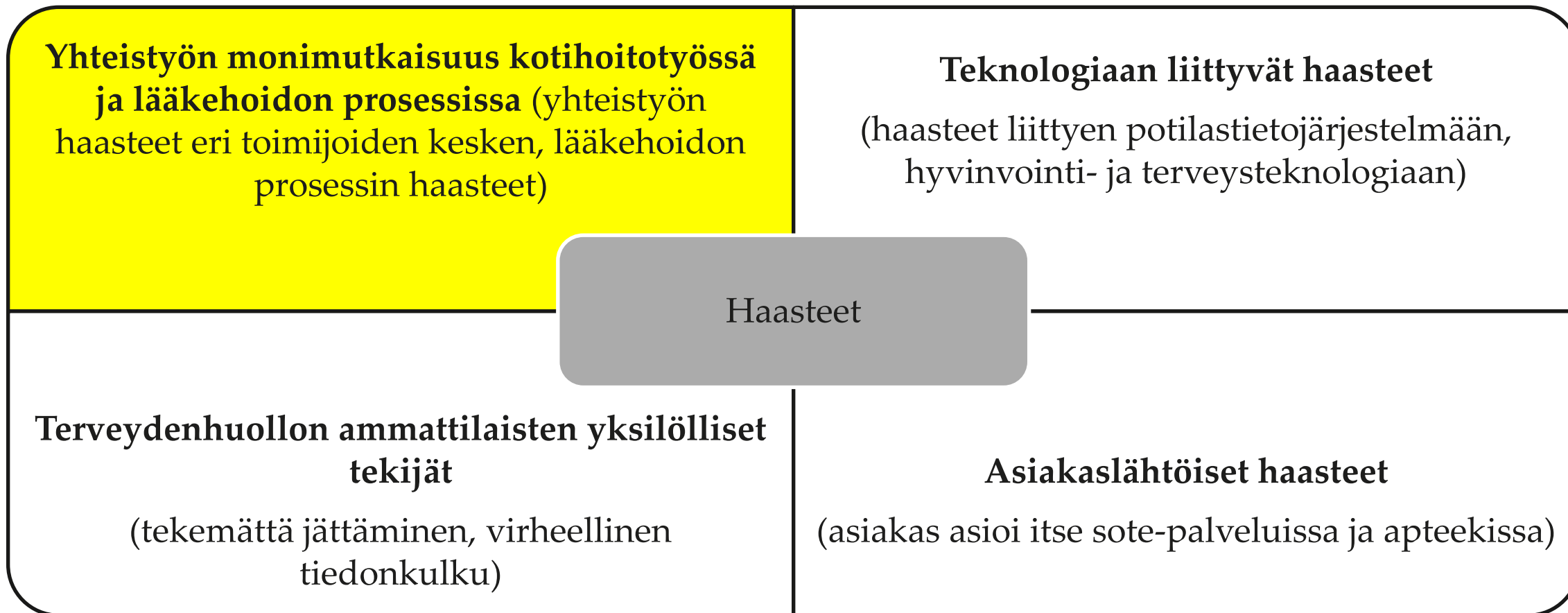
"[Lääkitysprosessiin] liittyy monia ihmisiä ja monia erilaisia tekijöitä: lääkäri, sairaanhoitaja, lähihoitaja, apteekki/apteekkihenkilökunta. Joku hakee lääkkeen, joku jakaa lääkkeen ja joku toimittaa lääkkeen asiakkaalle. Siinä on niin monia eri vaiheita. Jos ajattelee tiedonkulkua..."

Asiakas saa/ottaa lääkkeit:

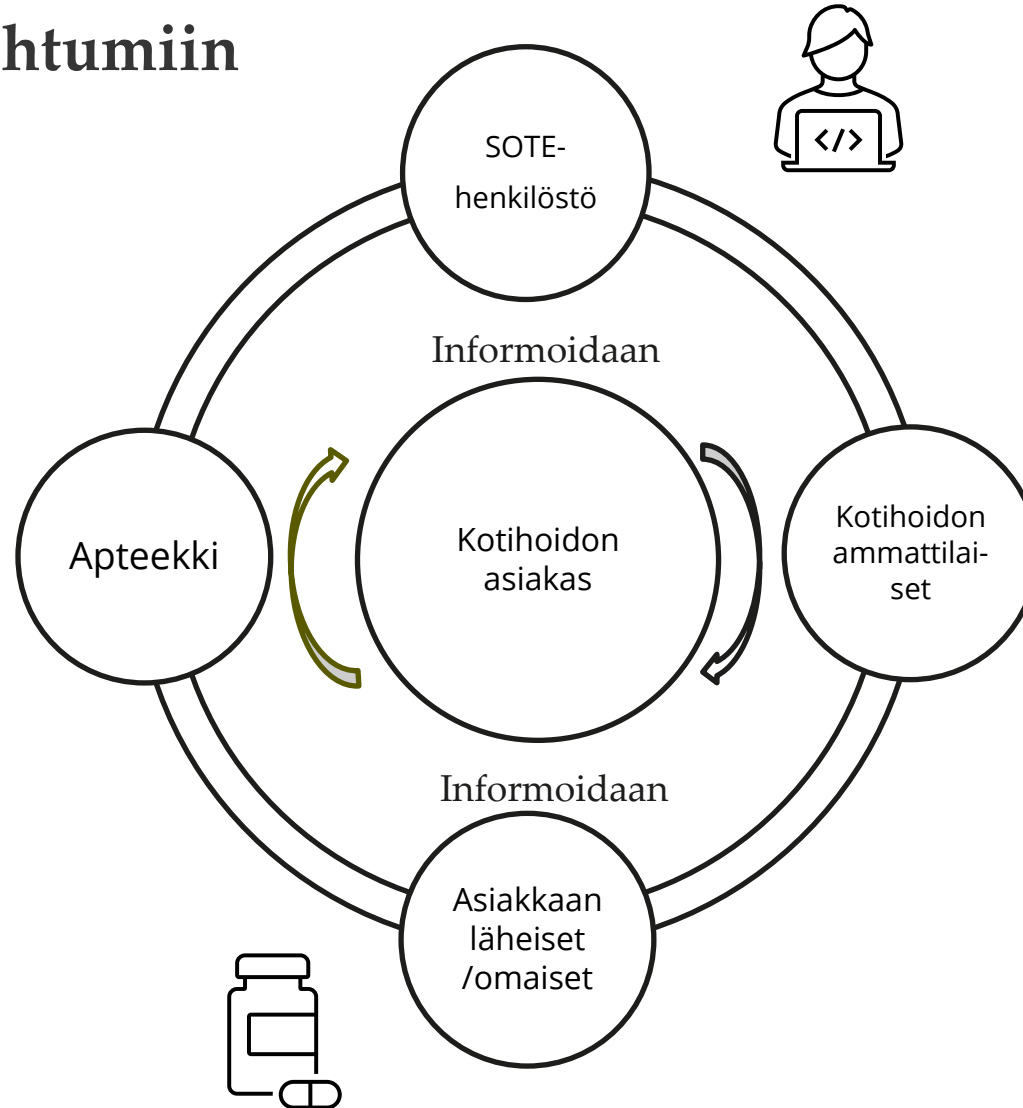
- Dosetista
- Annosjakelupusseista
- Lääkeannostelurobotista

Kotihoiton lääkehoidon tiedonkulun haasteet

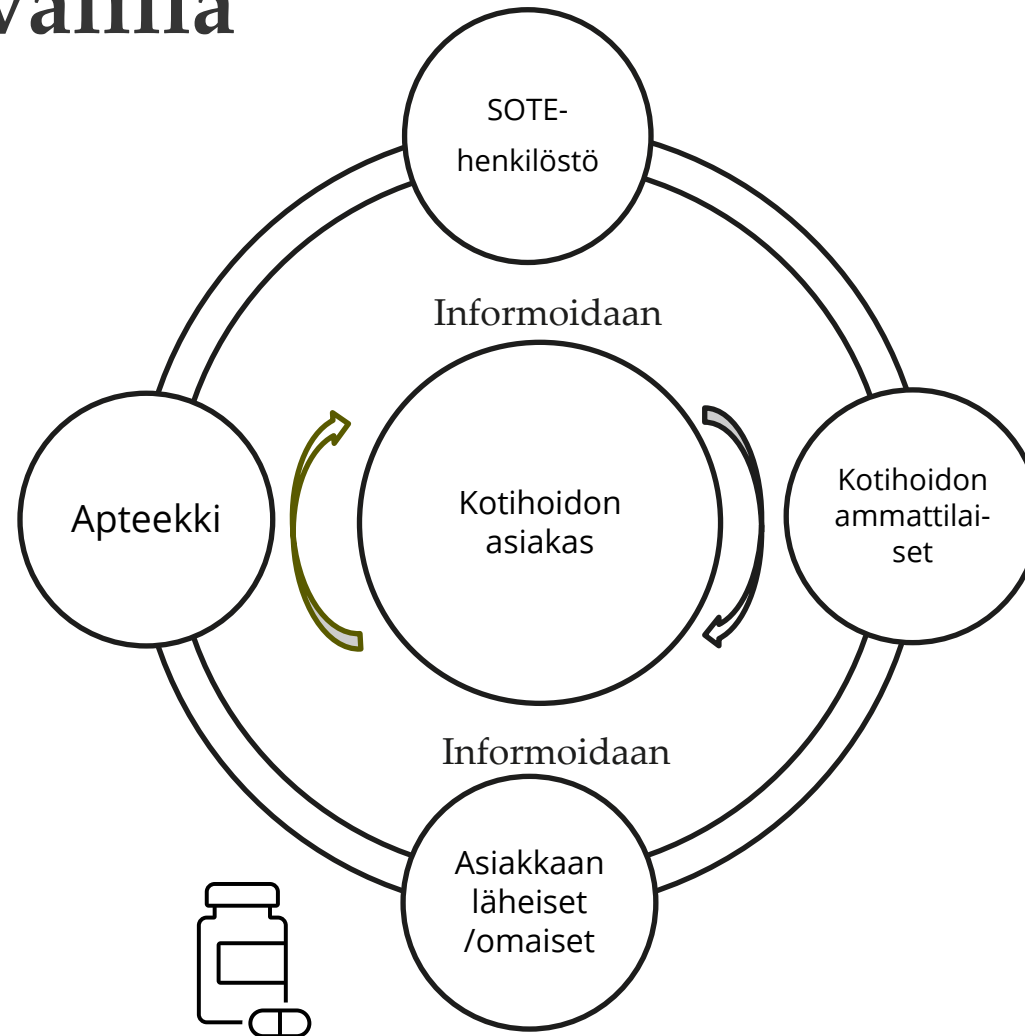
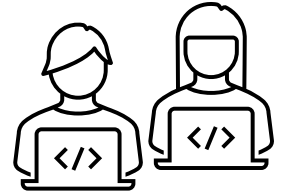
Tekijät, jotka johtavat lääkehoidon tiedonkulun yhteistyön haasteisiin ja lääkehoidon vaaratapahtumiin

- Hoitovastuun siirtyminen, kotiuttaminen sairaalasta, sekä juuri ennen viikonloppua
- Asiakastiedot ovat saatavilla takautuvasti
- Kotihoidon tiimin vastuunjako on määrittelemätön
- Kotihoidon hoitajan olettamus
- Sopimuksen puute kotihoidon ja omaisten välillä
- Asiakkaan yhteistyön puute

- Asiakkaan hoidon pirstoutuminen
- Tiedon jakamisen puute
- Yhteydenpidon puute
- Terveystieteiden ammattilaisten välinen tiedonkulun hitaus
- Epäselvä työnjako
- Epävirallinen tiedonkulku terveydenhuollon ammattilaisten välillä
- Virheellinen tieto terveydenhuollon ammattilaisten välillä
- Väärä tieto sairaalasta
- Terveystieteiden ammattilaisten väliset konfliktitilanteet
- Yhdenmukaiset käytännöt tiedonkulusta puuttuvat eri toimijoiden välillä

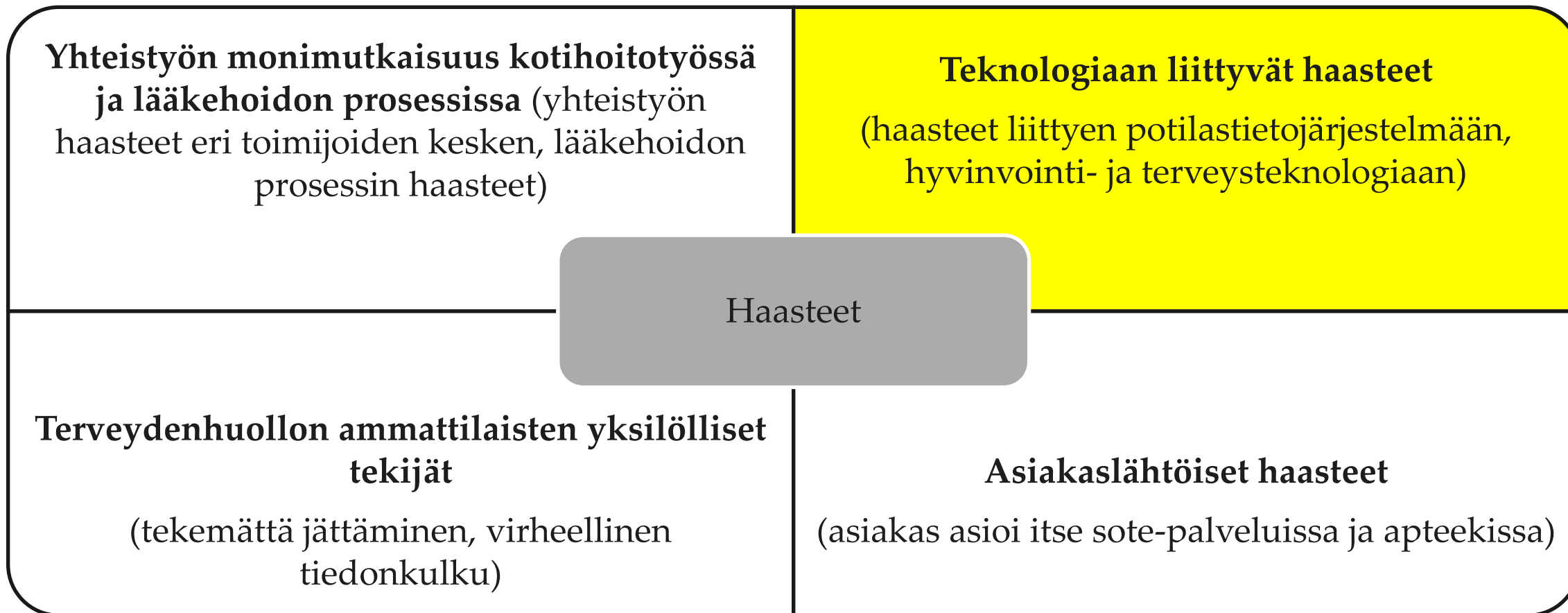
Tekijät, jotka edistävät lääkehoidon tiedonkulkua eri toimijoiden välillä

- Päivittämällä lääkehoidon dokumentteja, lukemalla niitä
- Kirjaamalla
- Sopimalla yhteisistä käytänteistä lääkehoidon tiedonkulkuun liittyen ja vahvistamalla moniammatillista yhteistyötä, myös kotihoidon toimijoiden kesken
- Vahvistamalla asiakkaan ja läheisen ohjausta

Kotihoiton lääkehoidon tiedonkulun haasteet

Teknologiaan liittyvät haasteet, ja niihin myötävaikuttavat tekijät ja miten haasteita ja lääkehoidon tiedonkulun vaaratapahtumia voi ennaltaehkäistä

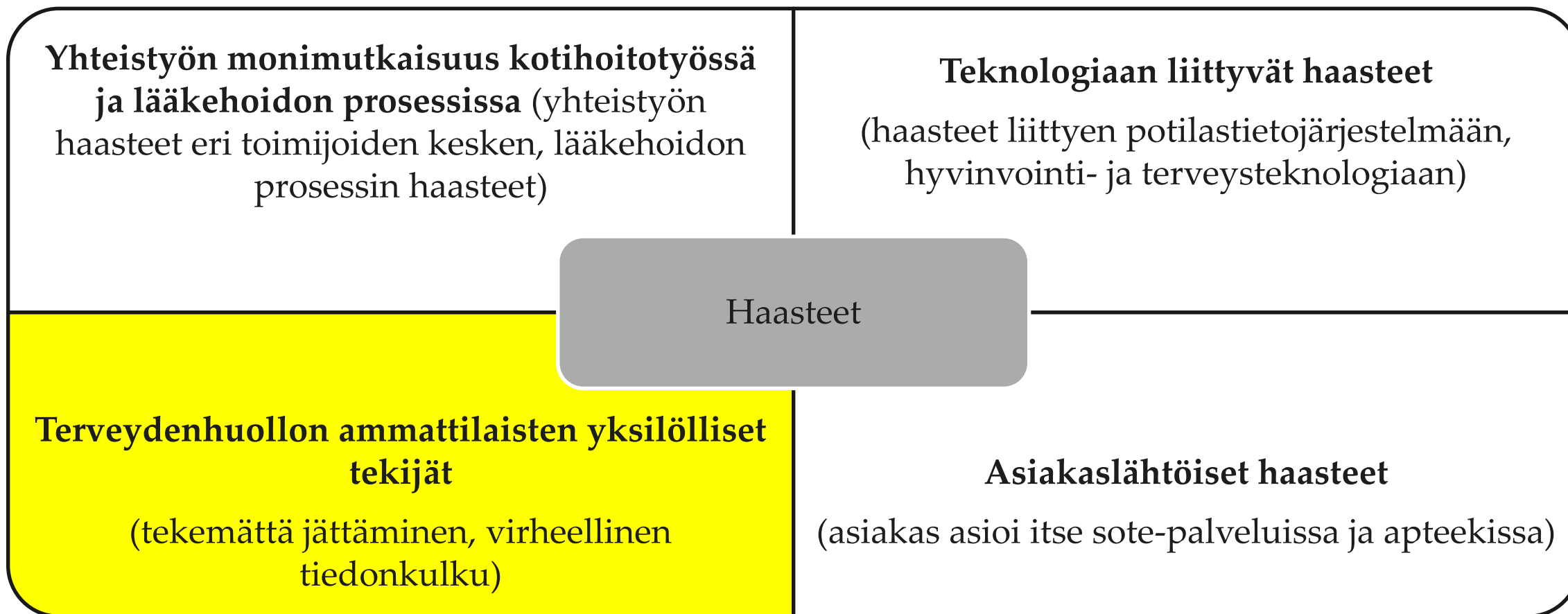
Myötävaikuttavat tekijät:

- Yhtenäisen potilastietojärjestelmän puute ammattilaisten välillä
- Potilastietojärjestelmään liittyvät haasteet
- Internet yhteyden haasteet

Ennaltaehkäisevät tekijät:

- Yhtenäinen potilastietojärjestelmä
- Potilastietojärjestelmän yksinkertaistaminen
- Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen

Kotihoiton lääkehoidon tiedonkulun haasteet

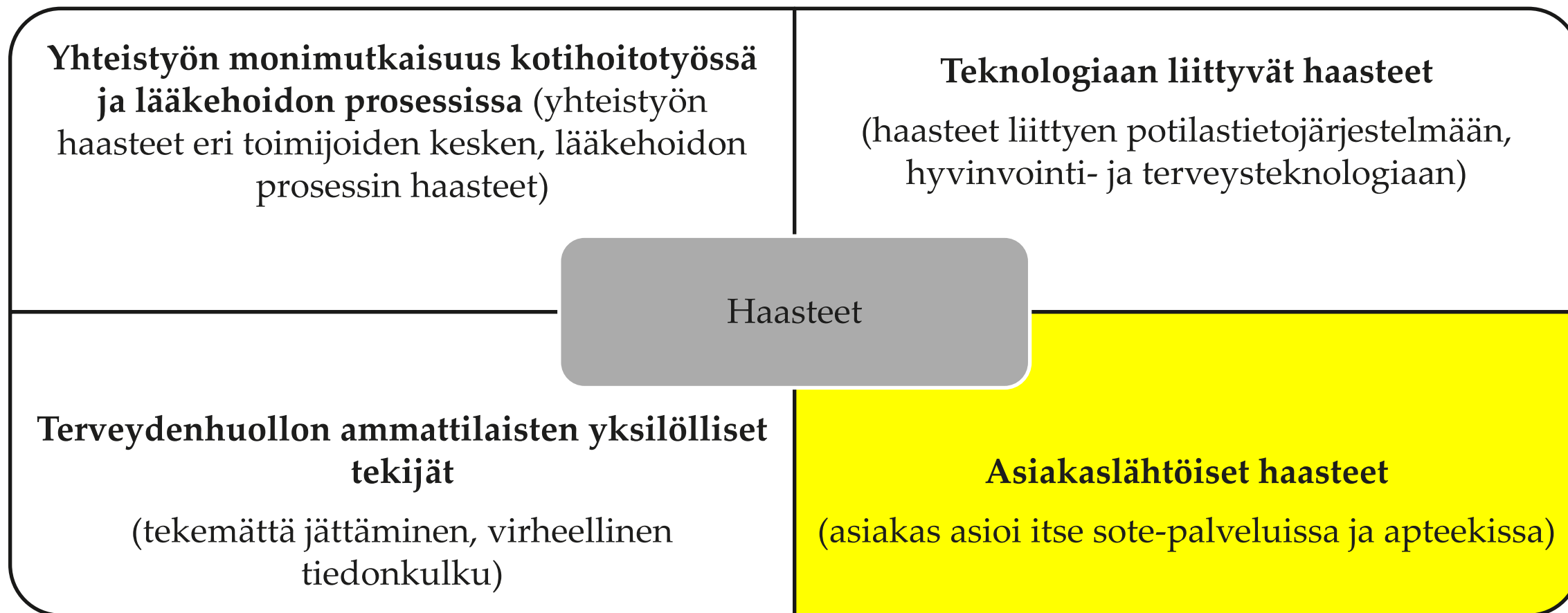
Terveydenhuollon ammattilaisten yksilölliset tekijät ja niihin myötävaikuttavat tekijät ja miten haasteita ja lääkehoidon tiedonkulun vaaratapahtumia voi ennaltaehkäistä

- **Myötävaikuttavat tekijät:**
- Osaamisen puute (kielitaito, lääkehoidon ja potilastietojärjestelmä osaaminen)
- Puutteellinen asiakkaan ohjaus
- Inhimilliset tekijät/tekemättä jättäminen
- Negatiiviset asenteet työtehtäviä kohtaan
- Puutteellinen hyvinvointi

Ennaltaehkäisevät tekijät:

- Lisäämällä resursseja
- Vahvistamalla osaamista
- Riittävät työvälineet myös sijaisilla
- Päivitetään lääkehoidon dokumentteja, luetaan niitä ja kirjataan
- Asenteiden muuttaminen
- Hyvinvoinnin vahvistaminen

Kotihoiton lääkehoidon tiedonkulun haasteet

Asiakaslähtöiset haasteet, ja niihin myötävaikuttavat tekijät ja miten haasteita ja lääkehoidon tiedonkulun vaaratapahtumia voi ennaltaehkäistä

- **Myötävaikuttavat tekijät:**
 - Asiakkaan sairaudet (esim. dementia)
- **Ennaltaehkäisevät tekijät:**
 - Ohjauksen vahvistaminen omasta lääkityksestä

Lähteet

- Vellonen, M., Härkänen, M. & Välimäki, T. (2023) Flow of information contributing to medication incidents in home care—An analysis considering incident reporters' perspectives. Journal of Clinical Nursing,00:1–14. Saatavilla: <https://doi.org/10.1111/jocn.16896>
- Vellonen, M., Härkänen, M. & Välimäki, T. (2025) Flow of Medication Information Incidents in the Home Care Setting in Finland: A Qualitative Descriptive Study. Journal of Advanced Nursing,0:1–15. Saatavilla: <https://doi.org/10.1111/jan.70063>

Yhteystiedot

- Marja Vellonen
- P. 0408014278
- marja.vellonen@laurea.fi

Kiitos!

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi